

EN RAPPORT FRÅN RESA TILL SYDÖSTRA TURKIET

10-19 MAJ 2012 MED FOKUS PÅ TROLLSLÄNDOR

Anette Barr Magnus Billqvist Lena Janstad Annica Nettrup

Innehåll

Allmänt om resan	2
• Varför en resa?	2
• Sländornas aktivitet	2
• Deltagare	2
 Resedagbok	3
• Dag 1: 9 maj Kastrup – Istanbul	3
• Dag 2: 10 maj Istanbul – Adana – Tasucu – Denizkent – Akgöl	4
• Dag 3: 11 maj Tasucu – Akgöl – Paradeniz	4
• Dag 4: 12 maj Tasucu – Demircile – Uzuncaburc – Denizkent	5
• Dag 5: 13 maj Tasucu – Akgöl – Paradeniz	6
• Dag 6: 14 maj Tasucu – Limonlu – Adana	7
• Dag 7: 15 maj Adana – Toprakkale – Birecik	8
• Dag 8: 16 maj Birecik: norra grustagen – ibiswadin – Gülhane – norra grustagen	9
• Dag 9: 17 maj Birecik: södra grustagen – Eufrat söder om Birecik – ibiswadin – Gülhane – S Halfeti	10
• Dag 10: 18 maj Birecik – Durnalik – Sakarcalik och Orhaniye – Adana	11
• Dag 11: 19 maj Adana – Tuzla – Ceyhanfloden – Adana – Istanbul	11
• Dag 12: 20 maj Istanbul – Kastrup	12
Kort om några lokaler	12
• Akgöl	12
• Småpölarne nära Akgöl	12
• Denizkent	13
• Limonlu	13
• Ibiswadin, Birecik	14
Observerade arter	14
• Trollsländor	14
• Fåglar	16
• Herptiler	20
• Däggdjur	20
Litteratur och referenser	20

Allmänt om resan

Denna rapport är en förhållandevis enkel dito sammansatt mest för vårt eget höga nöjes skull. Har du frågor eller kommentarer på innehållet så kontakta gärna Magnus. För mer info allmänt om Turkiet rekommenderas en titt i vår litteraturlista i slutet. Fokus låg även denna gång på trollsländor vilket innebär att man mest går med näsan i backen. Mycket fåglar och annat missas därför men det får man köpa.

Varför en resa?

Under 2011 genomförde vi en Turkietresa under april med tanken att åka en tid innan trollsländorna börjar flyga här hemma, för att på så sätt tjuvstarta säsongen och dämpa värsta abstinensen. Den resan var lyckad men vi kände att vi ville besöka fler områden och se fler arter. Planen tog ganska snabbt fart för denna resa med ett annat upplägg.

Lösa planer på ännu en resa ännu något senare finns, med ännu ett annat upplägg då vi nu vet precis vad vi vill se, var de finns och när de flyger. Målet är först och främst att se trollsländor, men också att göra det och avnjuta natur, mat och dryck i ett lagom tempo. Upplevelser kopplade till natur utan stress. Pragmatisk planering efter väder, tycke och smak.

Sländornas aktivitet

Det blir under delar av året extremt varmt mitt på dagen och några timmar in på eftermiddagen. Även om trollsländor är värmeälskande håller de sig förvånansvärt inaktiva under den varmaste delen av dagen. De är aktiva tidigare på morgonen än hemma, vilken förstås är tacksamt då det under den varmaste tiden på dygnet är närmast farligt att vara ute för länge i solen. Vi trodde kanske de ändå var aktiva trots, eller på grund av, värmen men våra fältbesök under perioden 13-16 på dagen var åtminstone i de sydöstra delarna av resan inget att lägga tid på sländor på. Passa då på att ta siesta, kaka lunch eller skåda fågel från skuggiga partier istället.

Deltagare

- Anette Barr, Klågerup
- Magnus Billqvist, Lund (författare av rapporten, bilder där inget annat anges, nås på magnus.billqvist@gmail.com)
- Lena Janstad, Svedala
- Annica Nettrup, Klågerup

Omslaget: Zeustemplet i Uzuncaburc, levantbulbyl på Gülhanes, spetsfläckad flörvinge *Epallage fatime* vid Limonlu och pontisk trollslända *Libellula pontica* vid Toprakkale.

Resedagbok

Nya arter för resan i **fetstilt** (för trollsländor) och *kursiva* (för fåglar). En kombination används för trollsländor som saknar svenska namn eftersom dessa normalt skrivs med kursiv stil. Namn enligt liggande förslag hos Kommittén för svenska djurnamn. En del kan komma att ändras innan de antas officiellt. Första gången en trollslända nämns ges fullständigt vetenskapligt namn.

Dag 1: onsdag 9 maj Kastrup – Istanbul

Resans kortaste dag. Hämtas 21.45 av Anette och Annica för avfärd till Hyllie där vi möter Lena och tar tåg till Kastrup. Vi är i god tid och förundras över att allt är stängt på flygplatsen, inte ens en öl kunde man få tag på.

Dag 2: torsdag 10 maj Istanbul – Adana – Tasucu – Denizkent – Akgöl – Tasucu

Flyget både avgår och landar programenligt. Frukost intas på Istanbuls flygplats där vi ser *skata*, resans första fågelart. Flyg till Adana även det punktligt och prickfritt. Bagaget har kommit men hämtas något förvirrande i angränsande byggnad, och inte alls där alla andra hämtar sitt. Bilen står utanför och väntar och vi får till och med lots till både bensinmack (som

brukligt är tanken tom) och till väg O-51 för transport västerut. Vi får också, efter att vi frågat, ett vägkort med lite pengar på så vi slipper fixa med det direkt utan bara kan köra på (vägtullssystemet är inte så lite förvirrat, på flera stationer kan man inte betala kontant eller med kontokort utan måste ha ett särskilt kort).

Det är nästan ingen trafik och på denna stora väg slipper man alla moment som rödljus och folk som springer på vägen etc som det ständigt är längs den mindre väg 400. Tullvägarna rekommenderas därför varmt, även om själva systemet som nämnts ovan är synnerligen märkligt.

Researterna trillar förstås in längs vägen: *palmduva*, *klippsva*, *levantbulbyl* med flera. Det regnar vilket är rätt skönt när vi ändå ska köra ganska långt. De sista milen tvingas vi ändå ut på väg 400 eftersom arbetet med O-51 helt enkelt inte kommit längre. Arbetet med denna stora väg vidare västerut såg vi tydligt förra året. Drygt 20 mil senare rullar vi in i Tasucu där vi genast checkar in på Lades Motel. Efter snabb uppfräschning tar vi lunch på intilliggande Restaurant Baba, något vi verkligen inte ångrade. Baba besöktes sedan minst en gång per dag på grund av helt fantastisk mat – rekommenderas.

Vid 14-tiden körde vi ut mot Göksudeltat där fåglar pockar på uppmärksamhet men i det nu fina vädret gör trollsländorna det ännu mer. Det blåser dock ganska mycket, något det skulle komma att göra samtliga eftermiddagar under hela resan, vilket dämpar vår entusiasm något. Redan inne i Tasucu vid hotel-

Landskapet kring Akgöl är bitvis klätt med prunkande blommor. I fonden Annica och Anette och bergen innanför kusten.

let ses en **smal sjötrollslända** *Orthetrum sabina* och en **större kustflickslända** *Ischnura elegans* så vi sätter korn på Akgöl, men hamnar inne i Denizkent där vi hade sån sländorgie förra året. Vi "fastnar" här i 2-3 timmar, timmar som bara flög förbi trots den ganska hårda vinden.

Pontisk trollslända *Libellula pontica*, **karmintrollslända** *Crocothemis erythraea*, **orientalisk karmin-trollslända** *Crocothemis servilia*, **sammestrollslända** *Diplacodes lefebvrii*, **violett obelisk** *Trithemis annulata*, **vandrande ängstrollslända** *Sympetrum fonscolombii*, **större ängstrollslända** *Sympetrum striolatum*, **blå kejsartrollslända** *Anax imperator* med flera arter avnjuts men allra mest ses **mörk smaragdflickslända** *Lestes macrostigma* vars blåa uppenbarelse är minst lika inbjudande som förra året. Tyvärr är området ännu mer naggat i kanterna än förra året och det är väl endast en tidsfråga innan våtmarkerna här är borta och ersatta av bostäder. Under tiden vi stövlar runt och kollar sländor passerar *biätare* och både *blåkråkor* och *svartpannad törnskata* jagar från en närbelägen träd. *Vit stork* drar över, *streckad prinia* surrar. En orientalisk igelkott stövlar genom gräset.

Vi bryter först när solen tvingar oss till att köpa vatten och fika, och byter plats till stranden där fika intas. Plötsligt är det kväll och kosan ställs "hemåt". *Kungsfiskare*, *svart frankolin*, *ek-* och något överraskande *orientsångare* ses i ett dike, tillsammans med **pokalflickslända** *Erythromma lindenii* och intill håller *masktörnskata* hov. Vi dricker öl och har artgenom-

gång på Lades och går mycket tidigt till sängs (innan 21) men så har vi å andra sidan varit uppe i ett dygn i sträck eller mer. 37 fågelarter, 12 trollsländor.

Dag 3: fredag 11 maj Tasucu – Akgöl – Paradeniz – Tasucu

Frukost 07.30 på hotellets terrass ut mot havet. Helt ok. Ut mot Akgöl men vår vana trogen innebär det många stopp, så det hinner bli lunch innan vi når sjöns strand. Innan den har vi hunnit med mycket. Vi börjar med småpölar intill vägen mot sjön. Mest fina repriser av gårdagens sländobsar som sammestrollslända *D. lefebvrii*, smal sjötrollslända *O. sabina* (som är mycket vanlig och ses både från bilen och vid varje stopp), blå kejsartrollslända *A. imperator*, pokalflickslända *E. lindenii*, 1000-tals mörka smaragdflicksländor *L. macrostigma* och några tenerala violetta obelisker *T. annulata*. Vid de första två småpölarne ses **kilfläckslända** *Aeshna isocles* och en av resans kanske mest spännande fynd görs: **oasflickslända** *Ischnura fountaniae*, det troligtvis västligaste fyndet någonsin. Svart frankolin håller hov och korttålärkor sjunger.

Vidare till nästa gång pölar som är riktigt fina. Otroliga mängder mörka smaragdflicksländor *L. macrostigma*. Både blå- *A. imperator* och mindre kejsartrollsländor *A. parthenope*, snygga lila violetta obelisker *T. annulata*, gott om pokalflicksländor *E. lindenii* i olika stadier. Större kustflickslända *I. elegans* är mycket vanlig, troligen den vanligaste arten sett till hela resan, även om mörk smaragdflickslända *L. macrostigma* är mer numerär just här, men den finns å andra sidan ingen annanstans. *Mindre strandpipare*, *purpurhäger*, *ägetthäger* och flera spelande svarta frankoliner samt faktiskt en hona som ses fint.

Vi planerar lunch vid "Bird Terrace" men "vägen" är näst intill oframkomlig. Vi tvingas vända, men den lilla "omvägen" bjuder oss på svart-huvad *gulärta*, en av mycket få **större sjötrollsländor** *Orthetrum cancellatum* under resan och – minsann – guldsjakal på näst intill exakt samma ställe som förra året. Nu blir det istället lunch på en upp- och nervänd båt 100 meter från det helt meningslösa fotogömslet till ackompanjemang av grodor och *trast-*, *rör-* och *vassångare*. Här fångas resans första **bredbandade rökslända** *Brachythemis fuscopallia-*

Resans allra första, men långt ifrån sista, bredbandade rökslända *Brachythemis fuscopallia-*ta var en fräsch individ, det skulle dröja innan de första utfärgade hanarna dök upp.

liata, som sedan snällt sitter kvar under hela lunchen. Det är gott om karmintrollsländor *Crocothemis sp*, smala sjö trollsländor *O. sabina*, gräsand, grå flugsnappare, dvärggröndrom med mera. Det blåser en del så vi ser inget över själva sjön.

Vi fortsätter runt Akgöl och stannar till när något ses eller om det ser spännande ut. Mycket fågel blir det. *Brushane*, rödbena, grönbena, sporrvipa, skedstork, silkeshäger, trädnäktergal, svarttärna, skäggdopping. **Brun kejsartrollslända** *Anax ephippiger* undkommer såväl håv som kamera, annars är det tre arter som ständigt följer en i spåren här: karmintrollslända *C. erythraea*, smal sjö trollslända *O. sabina* och större kustflickslända *I. elegans*.

Efter en magnifik uppvisning av rödhuvad törnskata och stäpphök når vi Paradeniz där vi fikar på stranden innanför en revel med småtärna, fisktärna, kentsktärna, skäggätärna, rödspov, rostand, långnäbbad mås, större strandpipare och intill ses medelhavsstenskvätta. Uppflog och småpölar längs vägen ger småsnäppa, spovsnäppa och svartbent strandpipare. Vi blir här stoppade av "flögande kontrol", det vill säga myndighetsutövande personer. Först fattar vi inget, då de ej pratar engelska, sen går det upp för oss, att de sett våra håvar och tror vi tjuvfiskat. Vi visar böcker och bilder i våra kameror på trollsländor och då blir det plötsligt leenden och handslag och lycka till. Under tiden det diskuteras passerar rödvingad vadarsvala som tyvärr inte alla ser.

Vi åker vidare och stannar till efter byn Kurtulus vid några diken och en mindre sjö. De 3-4 vanligaste trollsländorna ses igen samt några mindre kejsartrollsländor *A. parthenope* och en del fågel: rödfalk, trädnäktergal, biätare och purpurhäger. Anette och Magnus stövlar ut mot sjön för att spana in vadarna som består av brushane, större strandpipare, småsnäppa och grönbena. Under tiden förhör en MC-polis Annica och Lena om "vårt fiske". Den här gången råkar Lena ha en trollslända i håven och då nickas det och allt är ok. De måste ha stora problem med tjuvfiske här, inser vi, samtidigt som nedskräpning, förorenat vatten och kanalisering av alla vattendrag torde innebära betydligt större problem.

Klockan är nu, förvånansvärt nog, redan 17, så vi kör hemåt på småvägar i området som ligger mellan Akgöl och Silifke. Många småstopp och intressanta fåglar och fotoobjekt som biätare, rödhuvad törnskata, levantbulbyl, turturduva, streckad prinia, storkbo, och sådesärila. Längs med diken ses 100-tals kaspiska bäcksköldpaddor. Vid 18-snåret är vi "hemma", rätt nöjda och tärda efter heldag i 30-graders värme under stekande sol – det saknas nästan helt skugga i Göksudeltat. Uppfräschning på Lades och middag på Baba med artgenomgång som fortsätter in i Lades myshörna med kryssraki.

I säng vid 22-snåret. Somnar till ljudet av turkiska fotbollskommentatorer – hellre det än böneutropare X antal gånger per dag på okristlig (haha) tid. Under dagen 72 arter fåglar och 17 trollsländor.

Dag 4: lördag 12 maj Tasucu – Demircile – Uzuncaburc – Denizkent – Tasucu

Frukost halv åtta. Palmduvorna som häckar utanför balkongen underhåller oss, liksom två toppskarvar på mycket nära håll. Det är varmt och soligt men något disigt. Vi shoppa medhavt och åker sedan nordost åt, 7 km ovanför Silifke till byn Demircili. Dagen är vikt åt fåglar och kultur, trollsländor räknar vi inte med alls då vi inte kommer att besöka några vatten.

Vi stannar vid kyrkogården enligt beskrivning men skogen mitt emot stämmer föga, istället ett kulturlandskap med småtegar och stengårdsgårdar. Vi går ändå en sväng. Sjungande olivsångare, vackra fjärilar, stora skalbaggar och en mycket rik och skön flora bjuds vi på. Fint med andra ord, men inte alls som det var tänkt, och verkligen inte som Magnus minns det från 1992. Det måste finnas en kyrkogård till så vi fortsätter längs vägen. Minervaugglor, balkanspett och vackra antika gravvårdar ses innan vi, precis där byn tar slut, hittar rätt kyrkogård.

Stjartmesfamilj, svartmes, balkanmes, alpseglare, rostsparv, svarthakad sångare, medelhavsstenskvätta ses och klippnötväcka hörs medan vi vandrar runt kyrkogården och upp i skogen intill. Våra skådande hotellgrannar dyker också upp, uppenbarligen följer de samma rutt som vi. Vi fikar i skogen, ser agamer och fotograferar fjärilar och fossiler. Resans första talgoxe och repriser på det vi såg när vi kom ses innan vi fortsätter mot Uzuncaburc. Längs vägen stannar vi till flera gånger för blåkråka på ledning, morisk landsköldpadda på vägen, rostsparv, svarthuvad sparv, olivsångare och svarthakad sångare.

Väl i Uzuncaburc parkerar vi och går ner till amfiteatern där vi äter lunch och njuter av historiens vingslag i ett pastoralt landskap. Balkanspett häckar i träd intill, smutsgam drar över och det flyger massor med vackra fjärilar. Vi blir bjudna på färsk mandlar och går en promenad i de direkta omgivningarna som närmast består av trädgårdar och lundar. Olivsångare visar upp sig finfint. Där efter betalar vi inträde till Uzuncaburc och för det facila priset av 3L/person får vi helt fritt ströva omkring i hellenistiska tempel, mellan romerska kolonner och hettitiska lämningar i ett område som en gång var centrum i en statsstat i det romerska imperiet. För de historiskt och arkeologiskt intresserade (läs Magnus och Lena) är det helt obetalbart och kamerorna smattrar. Lägg därtill njutobsar av minervauggla, sjungande medelhavsstenskvätta, rostgumpssvala och ormrörn.

En skolklass vars fröken envisas med att fotograferas med oss avslutar besöket. För tredje eller fjärde gången fick vi nu här förklara, att vi kommer från Zlatan Ibrahimovic-land och inte choklad-gökurland. Nästa gång ska vi säga Elmander istället, då han nu spelar

för turkiska Galatasaray och är välkänd här.

Nu var det redan sen eftermiddag men ännu hade vi inte sett krüpers nötväcka. Därför gjorde vi några försök längs vägen som tyvärr inte gav resultat, men vi hittade istället en liten läcker och lättillgänglig ravin som vi gick ner i. Troligen kokar denna av fågel tidigare på dagen, men det var ändå helt ok nu med olivsångare, svarthakad sångare, medelhavsstenskvätta, alpseglare, svarthuvad sparv, törnskata, *cetti-sångare* och morisk landsköldpadda. Vi rekommenderar gärna besök i denna ravin om man ändå passerar längs vägen mellan Demircili och Uzuncaburc. Blåkråkan på ledningen sitter kvar och nu i medljus och bjuder därmed på ornitologisk pornografi.

Vi får klara oss utan krüpers (något ska man ju ha kvar till nästa gång) och rullar hemåt. Vi kör inom diken intill Denizkent i hopp om smyrnakungsfiskare men kammar noll, kanske beroende på kanaliseringen som nu nästan helt klätt in vattendraget i cement. Idiotti. Repriser ges på eksångare, svart frankolin och streckad prinia.

Vi fräschar upp oss på Lades och samlas på Baba för ljuvliga förrätter och dito huvudrätter som vanligt. Öl och vin och artgenomgång på Lades terrass. Trött och nöjd skrivs resedagbok, men klockan är endast 20.30. Kartor etc kollas inför morgondagen medan några i sällskapet går på tur i byn. På piren visas derbyt Galatasaray – Fenerbache till mångas jubel och ligavinsten för G firas i byn högljutt under natten.

Dagen i bergen gav som väntat noll trollsländor och endast 47 fåglar, men kvaliteten på arterna var desto bättre. Och sköldpaddor, ormar, ödlor, fjärilar, fästingar...

Dag 5: söndag 13 maj Tasucu – Akgöl – Paradeniz – Tasucu

Frukost som vanligt 07.30, med andra ord fortsatt sovorgon, men som trollsländeskådare finns det ingen anledning till tidiga morgnar. Toppskarvarna är kvar, eller egentligen inte för det är två andra individer. Ny giv idag, ska testa norra delen av Akgöl som vi aldrig besökt. Tornet är värdelöst, både skicket och placeringen, som det mesta av skådarinfrastrukturen i Göksudeltat. Vill de inte sluta få hit naturintresserade turister får de börja jobba på detta igen innan allt falerar.

Det är gott om trollsländor i tornets omgivningarna i alla fall, främst allestädes närvarande större kustflickslända *I. elegans*, men här numerärt underlägsen den nya researten **vit flodflickslända** *Platycnemis dealbata*. Även pontisk trollslända *L. pontica*, karmintröslända *C. erythraea*, smal sjötrollslända *O. sabina* samt både mindre- och blå kejsartrollslända *A. parthenope* & *A. imperator*. *Kaveldunsångare* ses ihop med trastsångare och nyfikna kor låter sig klappas och hävdar rätt till vägen.

Vi försöker hitta tillbaka till Kurtulus för att köra runt Akgöl norrifrån men kartorna är för dåliga för orientering i gyttret av småvägar. Istället för att irra runt kör vi på kända vägar längs västsidan istället och ser som bonus både hane och hona dvärgrördrom mycket fint, samt rostgumpsvala och trädnäktergal på flera ställen. Innan vi når nästa anhalt ses också morisk landsköldpadda och bredbandad rökslända *B. fuscopalliata* ute på vägen.

Lunch intas uppe i Akgöls stora torn som fortfarande håller. Som vanligt inte mycket att se från tornet dock, särskilt inte utan tub. *Rödhuwad dykand*, purpurhäger, *skäggmes*, trastsångare. Promenad från tornet ut till vägen ger sjungande korttållärka, tre svarta frankoliner i duell, violett obelisk *T. annulata*, sammestrollslända *D. lefebvrii* och kilfläckslända *A. isoceles*. Inget vatten finns i de steketa busk- och dynmarkerna men en del mindre hål har nog tidigare under våren rymt vatten. Detta "bevisas" av att vi hittar resans enda **vandrande smaragdflickslända** *Lestes barbarus*. Här även mindre- och brun kejsartrollslända *A. parthenope* & *A. ephippiger*. Nästan ute vid vägen hittar vi även resans enda **vimpeltrollsländor** *Selysiothemis nigra*.

Vi kör en bit till och stannar till vid pölarna längs vägen. Nästan genast fångar vi både hane och hona mindre kejsartrollslända *A. parthenope* vilka förevigas länge och väl. Det är mycket fina djur, synd vi inte lyckas fånga även brun kejsare *A. ephippiger* för fotografering. Annars endast repriser här som sammestrollslända *D. lefebvrii*, mörk smaragdflickslända *L. macrostigma* och smal sjötrollslända *O. sabina*. Svartbent strandpipare trippar runt.

Tiden flyger när man har kul, plötsligt känns det som, är klockan två. Bilskådning ut till havet (var är fyren på kartan?) för fika. Havet svalkar i hettan, men samtidigt är det återigen stark vind, närmare kuling. Därför fortsatt fokus på fåglar längs Akgöls östra strand och Paradeniz. *Rallhäger*, *enkelbeckasin*, *kalanderlärka*. Cikada i handen. *Flamingos* på aphåll. Vare sig tärnor, måsar eller vadare på reveln idag. Rostandsparet med ungar samt 16 småsnäppor och en svartbent strandpiparfamilj på närhåll glädjer istället.

Vi sluter cirkeln kring Akgöl genom att köra tillbaka mot Tasucu. Längs vägen vit stork och rödhuwad törnskata. Det blåser så mycket att vi beslutar oss för att spana ut över havet. Detta ger *rödnäbbad trut* men i övrigt inte mycket att skriva hem om. Uppfräschning och efter inledande förvirring – var håller Anette och Lena hus egentligen? Aha, de hade gömt sig längst in i loungen – intas sista middagen på Baba. Deras pizzor, fiskrätter och hummus med mera kommer vi att vilja ha igen, någon gång. Vi drar oss tillbaka till Lades lounge för raki och artgenomgång. I säng efter 22. 18 arter trollsländor och 63 fåglar under dagen.

Dag 6: måndag 14 maj Tasucu – Limonlu – Adana

Frukost på terrassen som vanligt 07.30. Denna morgon helt ensam, hotellets övriga skådare har gett sig av för flera timmar sedan. Vi äter i lugn och ro och spanar över havet. Obestämda skarvar på aphåll, dito *chlidonias*-tärnor på samma obekväma avstånd och två *sandtärnor* på närhåll.

Vi packar bilen, säger adjö till hotellet och dess ägare, shoppar lunch/fika och beger oss österut. I ganska rask takt, utan stopp, når vi Limonlu, där vi efter lite meck kommer in på rätt vägar. Efter initial besvikelse på detta lands envisa kanaliseringar av vattendrag når vi en fantastisk canyon, med Limonluån i dess mitt. Mycket vackert och dramatiskt och gott om spännande saker att se.

Första stoppet ger *blåtrast*, *klippnötväcka*, dvärgrördrom, alpsglare och inte minst trollsländor. I synnerhet sjötrollsländor, inte mindre än fem arter! **Mindre sjö-** och större *Orthetrum coerulescens* & *O. cancellatum* är våra hemmaarter, även om den förra knappast finns just där vi bor och verkar. De andra tre är smal sjötrollslända *O. sabina* (förstås) och de nya researterna **blåpannad sjötrollslända** *O. brun-*

neum och **epålettsjötrollslända** *O. chrysostigma*. På samma punkt som den sistnämnda även ett argt vildsvin så vi backar ut ur den trevliga citronträdsodlingen, tar oss tillbaka över ån igen och går mot bilen. Magnus tar en annan väg och brottas med hög växtlighet men belönas i form av en teneral **levantklubbslända** *Gomphus davidi*.

Dags för lunch, vi vänder och kör tillbaks mot "picnic area" vilket dock kändes riktigt sunkigt. Vi vänder igen och följer vattendraget en kilometer eller så, tills vägen passerar över ån på en bro. Där parkerar vi och ta vårt medhavda och slår oss ned uppe på klippor under utskjutande bergsformationer med en himmelsk utsikt. Klippnötväcka, *smyrnakungsfiskare*, *balkanhöök*, *pilgrimsfalk*, alpsglare och inte minst målarten **spetsfläckad florvinge** *Epallage fatime* underhåller, roar och förtjusar oss. Florvingen visar sig vara en hälskän gynnare som inte bara är vacker utan också helt orädd. Alla individer vi ser bjuder villigt upp till dans och poserar för kamerorna.

Vi knallar runt floden och njuter, allt som ses känns som bonus. En hane **karminobelisk** *Trithemis arteriosa*, läckert röd och violett med saffransgula vingfläckar, glädjer därför extra mycket. Vit flodflickslända *P. dealbata*, smal sjötrollslända. *O. sabina* med mera ses i en ravin eller dalgång som man nog lätt kan lägga

Resans första epålettsjötrollslända *Orthetrum chrysostigma* sågs i en citronträdsodling intill vattendraget Limonlu, några meter från ett argt vildsvin.

många timmar i. Även andra sidan vattendraget ser mycket lockande ut, och vi har ju ingen tid att passa. Men då börjar det mullra, och himlen mörknar snabbt. Vi återgår därför till bilen och tur är väl det, för regnet som faller är bitvis så kraftigt att vi måste sakta ned betänkligt. Vi kör österut mot Adana och passar på att fylla på vårt, skulle det visa sig, helt tomma vägtullskort.

Violett obelisk *Trithemis annulata* är en av arterna som följer en vart man än är i sydöstra Turkiet. Det är dock endast äldre hanar som är violetta, både unga hanar och honor ser ut så här.

Vädret blir bättre igen och när vi når Adanas utkanter har vi lite tid över för att besöka Cukorovaslättens söder om staden eller åtminstone ta oss en titt på området. Tiden, trafiken, hungern och kartan är dock inte på vår sida, så vi ger upp detta ändå lite dödsdömda projekt och beslutar oss för att hitta hotellet. Någonstans kör vi fel och vi hittar inte rätt, trots att vi frågar om vägen. Vi närmar oss, men det är något som inte stämmer, kan kartan verkligen vara upp och ner? Ja, fanimej, det förklarar en hel del...

Vi checkar in, fräschar upp oss och äter på hotellets egna restaurang. Ingen höjdare: usel service och dåligt utbud där det mesta på menyn saknas. Vi saknar redan restaurang Baba! Vi lämnar hotellet och köper medhavt till ett av rummen där vi har artgenomgång. 11 trollsländor och 35 fåglar under dagen vilket totalt nu är 28 respektive 113.

Dag 7: tisdag 15 maj Adana – Toprakkalle – Birecik (norra grustagen)

Upp sex och frukost halv sju och därefter avfärd fortast möjligt österut. Ut ur Adana och full fräs mot Toprakkalle, borgen som står med vidunderlig utsikt åt alla väderstreck. Tyvärr är det rätt disigt och lite gråa moln, vilket håller nere rovfåglarnas antal till ytterst skrala *mindre skrikörn* 4, *dvärgörn* 1, *bivråk* 10, *balkanhök* 1, men de kommer å andra sidan väldigt fint. *Stubbstjärtseglare*, *rostgumpsvala*, *alpseglare*, *rallhäger*, *törnsångare*.

Vi promenerar runt borgen och den historiska ådran i vissa av oss får sitt lystmäte. Kamerorna smattrar över utsikter, murar, bröstvärn, kreneleringar och mördarhål. Dessutom spritter det av agamer och dagsvärmare och floran är magnifik. När det dessutom uppenbarar sig en ytterst läcker, fräsch hane pontisk trollslända *L. pontica*, utfärgad hane violett obelisk *T. annulata*, större ängstrollsländor *S. striolatum* och en ofantlig gräshoppa når förtjusningen nya höjder.

Vi lämnar till slut borgen och kör vidare österut på väg O-52. *Kohäger*, *stare* och första skatan sedan Istanbul's flygplats ses längs vägen. När vi når Gaziantep och tror att tullvägen ska sluta visar det sig, att kartan är äldre än vägen och att den senare nu går åtskilligt längre och det är därför inte många km vi behöver köra på den mindre D400 för att nå Birecik – resans stora mål. Väl där får vi precis plats då två rum finns till förfogande på karaktärsfulla Mirkelam i byns västra utkant.

Vi kör en runda längs floden men det är stekhet och vi är utsvulna. *Eremitibisarna*, minst 34 st, drar runt som rastlösa ungdomar. *Kaja*, *dvärgskarv*, *ringduva* är nya. Försenad lunch intas med stor glädje och entusiasm vid randen av Eufrat på restaurang Kiyi. Förätter och varmrätter följs av frukt och kaffe. Pausen, maten, skuggan och svalkan från floden gör under för vårt engagemang och ork och efteråt drar vi upp till de norra grustagen.

Biätare, *härfågel* och massor med obsar på eremiter innan vi ens nått fram till dammkomplexet. Det blåser sin vana trogen rätt rejält så här på eftermiddagen vilket gör sländskådning något hopplös, så vi bilskådar istället. *Tamarisksparv*, *drillsnäppa*, *purpurhäger*, *silkeshäger*, *rallhäger*, större kustflickslända *I. elegans*, *sothöna*, *dvärgskarv* med mera innan klockan klämtat tillräckligt för att vi ska känna oss nöjda. Vi handlar frukostsubstitut på macken och har artgenomgång på ett av rummen. I säng tidigt, vid 21-22-snåret med marginal för lite tidigare start i morgon. Blott fyra trollsländearter och 54 fåglar under dagen.

Dag 8: onsdag 16 maj Birecik: norra grustagen – ibiswadin – Gülhane – norra grustagen

Iväg kl 06 för frukost i fält vid de norra dammarna. Slår oss ner på stenhög med utsikt över alla håll men främst dammar med vass, med floden i ryggen. Vi hinner inte ens sätta oss ned alla fyra innan en *irak-skriktrast* kommer svirrande i typisk skriktrastflykt över närmaste dammen och dimper ner i vassen. Lena missar den tyvärr, men fler chanser skulle komma. Sen kommer förvisso vänlig men milt sagt påträngande ortsbo och slår sig ner i vårt sällskap. Vi försöker äta och skåda vidare men han blir till slut handgriplig i sitt agerande och lämnar inte förrän vi gör detsamma. Under tiden ses *natthäger*, *sävsångare*, *gråfiskare* och *kaveldunsångare*. *Rörhöna* hörs.

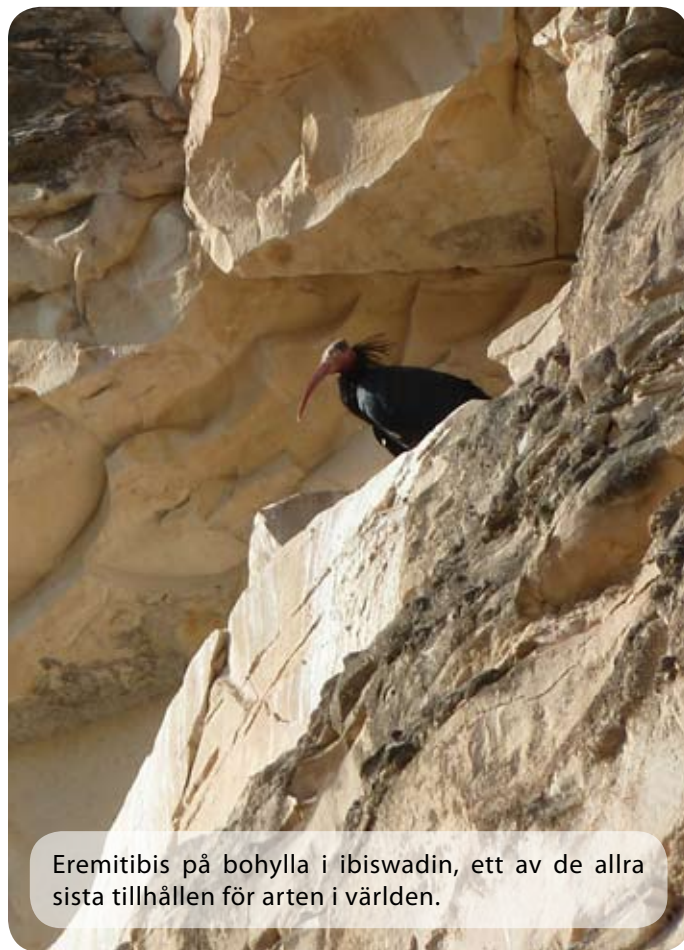
Vi drar till ibiscentrat på andra sidan floden och knallar in i wadin där bakom med målet att ägna någon timme åt fågelskådning. En flertimmarspromenad var inte planerad men så blir det eftersom det är så fint, bra och spännande. Eremiter på bo matar ungar. *Stensparv* och *gulstrupig dito* ses, *visselhöns* och *gök* ropar. Det är gott om *östlig sammetshatta* av båda könen. Till vår stora förtjusning är wadin inte helt torr och ju längre in vi går desto mer vatten blir det. Till slut liknar det en bäck med vattensamlingar och vegetation som ser riktigt spännande ut. Det är främst detta som gör att den planerade korta promenaden blir en betydligt längre sådan. Tusentals grod- och paddyngel, fjärilar, märkliga gräshoppsliknande varelser, en ökenfärgad räv med mera, men mest är det trollsländorna som går till.

Det börjar med resans första *dvärgsjötrollslända* *Ort-etrum taeniolatum*, violett obelisk *T. annulata* och de sedvanliga karminerna, som här alla känns mest som orientalisk *C. servilia*. Vi blir inledningsvis förvirrade av de olika formerna, färgerna och storlekarna på de kustflicksländor vi ser. Efter ett tag får vi bättre grepp om dem och inser, att det är oasflickslända *I. fountanieae* som är den vanligare här. Särskilt de tenerala honorna är ytterst läckra, som mindre kustflickslända *Ischnura pumilio* men större och om möjligt ännu mer rödorange. När vi väl fått kläm på dem är de rätt enkla att artbestämma och därmed skilja från de större kustflicksländorna *I. elegans* men ännu idag i skrivande stund vet vi inte säkert om vi också såg *Ischnura intermedia* på resan, en art som är mycket bristfälligt beskriven i litteraturen och saknar svenskt namnförslag.

Sjötrollsländorna bjuder till, med gott om dvärgsjötrollslända *O. taeniolatum* i olika stadier av blåpudring, liksom epålettsjötrollslända *O. chrysostigma*. Smal sjötrollslända också *O. sabina*, men den är inte alls lika allmänt förekommande här inåt landet som längs kusten. Vi ser också en starkt avvikande hane av epålett, med delvis svart bakkropp, vilket dock

inte är helt ovanligt bland just blåpudrade sjötrollsländor. När vi ska till att gå och tror vi sett allt hittas plötsligt både vit flodflickslända *P. dealbata* och en suveränt snygg hane av **pudrad flodflickslända** *Platycnemis kervillei*. Läckert!

Till slut vänder vi åter på grund av värmen och hunger. Det tilltänkta besöket vid ibiscaféet går om intet på grund av en hel busslast som anländer i samma syfte men precis före. Men vad gör väl det, det ger oss istället tillfälle att besöka det världsberömda caféet Gülhanes, eller "uvcaféet" som det är mer känt som i skådarkretsar världen över. Vi parkerar, beställer kebab, kaffe och dricka och blir förevisade *blek dvärguv* på dagkvist – helt suveränt. Den sitter i det första stora trädet på vänster sida från ingången sett, precis under den första stora grenen som sticker ut åt höger på stammen: lätt att lokalisera när man vet precis var den sitter...

Eremitibis på bohylia i ibiswadin, ett av de allra sista tillhållen för arten i världen.

Efter lunchen shoppar vi och fyller kylskåpen på hotellet, fräschar upp oss och drar sedan tillbaka till det norra grustaget för trollsländor. Fågel också förstås. *Sommargylling* ropar, irakerna visar sig igen, nu också för Lena. Många fina fotomöjligheter ges, inte minst på tre läckra *ökenfinkar* ihop med tamarisksparvar. Långnäbbad mås, minervauuggla. Gott om kustflicksländor av båda arterna, det vill säga större kustflickslända *I. elegans* och oasflickslända *I. fountanieae*. Bland arterna vi ser är det speciellt en som sticker ut, bokstavligen:

orientalisk klaffslända *Paragomphus lineatus*. Tre tenerala hannar ses, och det, tillsammans med den enda levantklubbsländan *G. davidi* vid Limonlu någon dag innan utgör resans enda flodtrollsländor. Det var uppenbart att vi var lite tidiga för dessa senareflygande arter.

Anette har velat se en hane av bredbandad rökslända *B. fuscipalliata* länge och nu blir hon till slut bönhörd. Det är en lækker gynnare, liksom honan som ger ett fullständigt annorlunda intryck. Det blåser tyvärr upp igen, något vi nu lärt oss acceptera men inte uppskatta. Trollsländorna är plötsligt som bortblåsta. Vi spanar längs floden och kör långsamt tillbaka till hotell Mirkelam. Uppfräschning och sedan intas Kiyi för middag. Under tiden sedvanliga rörelser av hägrar, skarvar, biätare med mera över oss och längs floden. Artgenomgång på hotellet: 15 trollsländor, 62 fåglar.

karmintrösländor *Crocothemis* spp, vit flodflickslända *P. dealbata*, bredbandad rökslända *B. fuscipalliata* och sammetstrollslända *D. lefebvrei*, där den senares tenerala individer ger oss initiala problem.

När våra hjärnor till slut är kokta vänder vi åter till Mirkelam för en stunds tupplur. Därpå lunch på Gülhanes med den sedvanliga bleka dvärguven, nu till ackompanjemang till sjungande *lövsångare*. Vi drar sen mot ibiswadin men stannar först intill källan i klippan några 100 meter längs vägen innan. I klipporna ovanför ses stubbstjärtseglare, alpseglare, tornseglare – men var håller de bleka till?

Vi knallar denna gång in i wadin igen med målet att se trollsländor före fåglar. Våra håvar väcker uppmärksamhet hos Mustafa, caféets ägare och någon sorts tillsyningsman för wadin (?). Efter att vi dyrt och heligt lovat att vi inte är ute efter att skada några

Analbihangen och sidoflärparna på bakroppen på hanarna av orientalisk klaffslända *Paragomphus lineatus* är verkligen något utöver det vanliga. Norra grustagen Birecik.

Dag 9: torsdag 17 maj Birecik: södra grustagen – Euftrat söder om Birecik – ibiswadin – Gülhane – S Halfeti

Iväg 06.15 för tur längs Eufrats östra strand söder om Birecik. I perfekt medljus avnjöts under några timmar de mängder sjöfågel vi saknat så i de tomma sjöarna i Göksu och dammarna norr om Birecik. *Vitögd dykand*, *årta*, *smådopping*, *stytlöpare* och *pilfink* utgör alla nya researter redan på första stoppet. Tillsammans med gråfiskare, dvärgrördrom, rödhuvad dykand, natthäger med flera arter är de en bra krydda till frukosten. Längs eller intill floden ses under förmiddagen *bronsibis*, *sydnäktergal* sjunger, två flockar med *rosenstarrar* drar förbi, och finfina repriser på närhall ges av blåkråka, härfågel, biätare, minervauggla och trädnäktergal.

Sök efter trollsländor resulterar i ganska få intressanta sådana längs floden: oasflickslända *I. fountanieae*,

djur går vi vidare. Det är lite ödsligt och tyst, som att stiga in i en helgedom av något slag. En del av de sedvanliga fåglarna ses, som östlig sammetshätta, stensparv, eremitibis, blåkråka, men trollsländorna verkar tycka som vi, att det är ofantligt hett. En del ser vi förstås och fina obsar ges av exempelvis vit- och pudrad flodflickslända *P. dealbata* & *P. kervillei*, bredbandad rökslända *B. fuscipalliata* och oasflickslända *I. fountanieae*. Lövgroddor, landsköldpaddor och bön-syrсор ses. En skock får med herde liksom rinner ner för wadins branta sida och gör oss sällskap en stund under glada tillrop.

Hettan är riktigt påträngande men det finns som tur är skugga och vatten att knata runt i. Efter ett tag känner vi oss ändå rätt nöjda och går utåt. Mustafa dyker upp igen och börjar hota med polis och militär och går igenom våra ryggsäckar efter insamlade fjärilar. Efter ett tag mjuknar han, kanske att han ändå förstått att han gett sig på fel personer, eller så inser han plötsligt, att han knappast får oss som kunder på sitt

fik när han håller på så här. Ytterst tråkigt hur som helst, att vi som aldrig samlar på vare sig fjärilar eller trollsländor ska få utstå sådant här för att andra gör det. Tyvärr är Mustafa inte tillräckligt lyhörd och/eller bra på engelska för att det ska gå att föra en vettig diskussion. Trots detta besöker vi hans fik för vykort och något att dricka, det hade väl varit något miss-tänkt att bara dra också.

Trots den sena eftermiddagen kör vi nu norrut mot Halfeti, där vi längs vägen stannar och spanar och plåtar. Kalanderlärka, ökenfink, svarthuvad sparv med mera ses innan vi till slut kapitulerar inför kroppens behov. Hem till hotellet i mörkret för uppfräschning innan middag vid Eufrats strand på Kiya varifrån hela det upplysta Birecik ses på andra sidan floden. Artgenomgång på hotellet. 14 trollsländor, 75 fåglar under dagen.

Dag 10: fredag 18 maj Birecik – Durnalik – Sakarcalık & Orhaniye – Adana

Upp lite för sent för morgonskådning i Durnalik men kanske behövde vi ännu en natt med en bit över åtta timmars sömn (nudge nudge). Vi lämnar Motell Mirkelam i Birecik först kl åtta och kör de cirka nio milen österut på väg 400. 50 rosenstarar drar över, skator ses kring Gaziantep och örnråk och stenskoätta precis innan vi rullar upp i dalen intill byn Durnalik. Vi går ner och börjar rätt långt ner och följer bäcken genom odlingarna. *Ortolansparv*, svarthuvad sparv, rostsparv, *vitstrupig näktergal*, oriensångare, *mästersångare* och *ärtsångare* ses nästan genast. Vi tar det mycket lugnt och fikar och njuter i det närmast arkadiska landskapet.

Efter ett tag når vi en "stig" och viker av åt höger. *Gulgrå sparv* och *östlig klippnötväcka* är nya. Massor med fina obsar på inte minst *vitstrupig näktergal*, man kan bara ana hur det hade varit här tidigare på morgonen. Örnråk, ormörn, "stäppvråk", bivråk snurrar. Rödhuvad törnskata, lövsångare, medelhavsstenskvätta. Det är inte lite av lisa för själen att vandra i Durnaliks dal, trots dånet och dammet från grustagslastbilarna när man är nära vägen och trots att delar av stigen är uppgrävd och stenlagd. Vi saknar dock trollsländor, ser endast en obestämd sjötrollslända och en mycket stor dra förbi som fick oss att tänka på större kejsartrollslända *Anax immaculifrons*.

Solstinna lämnar vi platsen för vidare äventyr. Någon timme senare når vi Ceyhanfloden en bit norr om Osmaniye. Det är lite väl hett och vi vet att sländorna tar det lugnt då men det är fina platser så vi provar några stopp. Första stopp vid Sakarcalık: violett obelisk *T. annulata* och större kustflickslända *I. elegans* samt blåbandad jungfruslända *C. splendens intermedia*. Den senare har annan teckning än de vi sett tidigare vilket ger oss anledning till jämförelse

och fördjupning i ett helt komplex av underarter och inomartsvariationer. Dvärgörördrom, trastsångare, rörhöna, grå häger, natthäger, 50 vita storkar, kohäger, *pungmes*, sporrvipa. Ormar, agamer.

Sista stoppet blir strax efter bron över floden strax innan Orhaniye, i ett område som säkert är mycket bra vid annan tidpunkt på dagen. Nu ändå 100-tals större kustflick *I. elegans*, vit flodflickslända *P. dealbata*, blå kejsare *A. imperator*, karminer *Crocothemis spp* och två nya researter: **mindre rödögonflickslända** *Erythromma viridulum* och **persisk lyrflickslända** *Coenagrion syriacum*. Vi hinner tyvärr inte ut längs själva floden för att leta flodtrollsländor men lovar återkomma vid annat tillfälle. Även fågel i mängd och troligen mer sjungande än på någon annanstans på hela resan. Trastångare, sporrvipa, dvärgörördrom, pupurhäger.

Mot Adana, längs vägen äntligen *blek tornseglare*. Kör en riktigt lantlig, idyllisk väg genom den turkiska landsbygden med vänliga män som kör före och visar vägen. Vi hittar denna gång till Hotel Inci utan några som helst problem. Vi är för trötta för äventyr så vi äter, trots det tidigare missödet, middag på hotellrestaurangen. Banne mig om det inte är ännu sämre den här gången, hur är det möjligt med så usel service och mat på ett fyrstjärnigt hotell? Lätt sämst mat på hela resan IGEN. Minsta lilla café har haft bättre mat, service och utbud... Artgenomgång och Efes på ett av rummen. Tio trollsländor, 70 fåglar.

Dag 11: lördag 19 maj Adana – Tuzla – Ceyhanfloden – Adana – Istanbul

Frukost halv sju och sen iväg söderut genom Adanas förorter mot Tuzla på Cukorovaslättan. Vi har tider att passa så vi drar direkt ner dit för att sedan arbeta oss tillbaka längs Ceyhanflodens lopp. Vi hittar lätt till Tuzla Gölü där över 1 200 flamingos håller hov i motljuset. Inte för första gången saknar vi tub. *Fiskmås*, *skräntärna*, *rödstrupig piplärka*, *svarthuvad mås* och *spansk sparv* är nya researter. Vi glimtar havet och stranden men kör vidare norr om Tuzlasjön mot Tabaklar, med spanska sparvskolonier dignande längs vägen. Korttälärka, kalanderlärka, grå flugsnappare och svarthuvade gulärlor är också vanliga.

Vi letar upp lämpligt stopp intill floden och avnjuter fika vid stranden. Grå- och smyrnakungsfiskare underhåller oss. Natthäger, kohäger, *pungmes*, gott om kaspiska bäcksköldpaddor och sen det vi faktiskt kom för: bredbandad rökslända *B. fuscopalliat*a, violett obelisk *T. annulata*, mindre rödögonflickslända *E. viridulum*, vit flodflickslända *P. dealbata*, mindre kejsare *A. parthenope* och smal sjötrollslända *O. sabina*.

Vi fortsätter längs floden och smyrnorna fortsätter visa upp sig, över 20 ses och hörs. Fler gråfiskare, *pungmesar* och säkert flera hundra bulbyler ses längs

vägens frodigare partier. Rödvingade vadarsvalor ses på aphåll. Ett sländstopp ger tio ex av bredbandad rökslända *B. fuscopalliata* och för första gången ser vi riktigt utfärgade hannar. Även fler av de andra arterna ses både här och på andra stopp längs vägen, främst vit flodflickslända *P. dealbata*, mindre kejsare *A. parthenope* och violett obelisk *T. annulata*. Även pungmes och trastsångare är vanliga och hörs vid varje stopp. Det är redan sagt men smyrnakungsfiskare är snuskigt vanlig.

I sakta mak följer vi vägen och når till slut ut på väg 815 igen och snart är vi på flygplatsen. Vi summerar Cukurovaslätten med trevligt, men inte nödvändigt under en resa då det inte ger så mycket som inte ses någon annanstans, särskilt inte på trollsländefronten.

Utanför flygplatsen intas en välbehövlig och ljuvlig lunch i form av resans sista Adanakebab, färskpressad persikojuice och fräsch sallad. Oceaner bättre än Incis. Som ackompanjemang gör en 2k hane höksångare oss sällskap rakt över huvudena, något bisartt här men icke desto mindre trevligt. Vi lämnar bilen, checkar in och åker hemåt. Sista art blir liksom den första en kråkfågel, men istället för skata är det kråka. Åtta trollsländearter under dagen, 73 fåglar.

Dag 12: söndag 20 maj Istanbul – Kastrup

Vi landar på Kastrup med en minnesvärd tvärbromsning. Bagaget tar en stund men hela resan, både dit och hem, har gått oerhört smidigt. Pegasus som vi flugit med känns tryggt. En stund senare är vi alla hemma. Totalt landar (haha) vi på 163 fåglar och 34-35 trollsländor. En något senare resa hade troligen gett ett tiotal eller fler arter trollsländor till.

Kort om några lokaler

Akgöl

Längs Akgöl och dess stränder är det inte lätt att komma åt. Stora vassar och dyiga, starkt tuviga stränder gör sällan mödan värd. Det finns partier i norr och sydost där man kan komma åt, men de ger inte mycket i trollsländeväg. I den sydöstra delen kan man köra längs stranden och här finns exempelvis brun kejsartrollslända *A. ephippiger*, karmintrollslända *C. erythraea*, pokalflickslända *E. lindenii* och bredbandad rökslända *B. fuscopalliata*. Vid det norra fågeltornet (som är trasigt) finns pontisk trollslända *L. pontica* och vit flodflickslända *P. dealbata*. Bättre är att lägga krutet på småpölar längs vägen och Denizkent: se nedan för dessa.

Småpölar nära Akgöl

Längs med grusvägen som går söder och sydväst om

Akgöl finns det flera små pölar. De flesta är mycket grunda och har troligen endast vatten endast under korta perioder på året. Andra är något djupare och med rikare vegetation. Flera av pölarne är svåra att hitta, några är så små att de inte går att se på flygfoton.

Följ grusvägen och håll utkik efter skyltar. Parkera vid skylten till "Bird Observation Tower". Här leder en ännu mindre grusväg ner till Akgöls enda fungerande fågeltorn (övriga är trasiga och förenade med stora risker att besöka) och längs och kring denna lilla "väg" finns flera stycken mycket små pölar. De var torra redan när vi var där i mitten av maj, men förekomsten av vandrande smaragdflickslända *L. barbarus* tyder på att vatten finns här åtminstone delar av året.

Flera arter jagade eller uppehöll sig här också, inte minst brun kejsartrollslända *A. ephippiger*, mindre kejsartrollslända *A. parthenope*, sammetstrollslända *D. lefebvreii* och gott om större kustflickslända *I. elegans*. Det är för övrigt ganska vanligt att vandrande smaragdflickslända *L. barbarus* håller sig kvar långt efter att vattnet försvunnit så strunta inte i att leta om ni kommer vid senare tillfälle. Det här är det enda stället vi sett arten på under två besök i Turkiet.

Mer tydliga pölar kommer på vänster sida några hundra meter efter skylten till "Bird Observation Tower". Kör långsamt och håll utkik för de är svåra att hitta. En pöl ser man från vägen, en andra pöl ligger 50 meter bakom den man ser från vägen. Här såg vi kilfläckslända *A. isoceles*, karmintrollslända *C. erythraea*, violett obelisk *T. annulata*, pokalflickslända *E. lindenii* och vandrande ängstrollslända *S. fonscolombii*. Inte vid pölarne men uppe vid vägen såg vi här de enda vimpeltrollsländorna *S. nigra* på hela resan. I terrängen mellan pölarne och vägen fanns bredbandad rökslända *B. fuscopalliata*. Mest intressanta obsen här var troligen oasflickslända *I. fountanieae* vilket kan vara det mest västliga fyndet hittills känt.

De bästa, tydligaste och enklaste pölarne att hitta kommer ännu längre fram längs grusvägen. De ligger alldeles intill vägen efter skylten "Bird Observation Hut" men innan skylten mot "Paradeniz". Det rör sig om ett tiotal pölar av olika karaktär, med båda grunda och djupa partier, med såväl dyiga, vegetationsrika som nakna stränder och helt öppna såväl som nästan helt vegetationstäckta vatten.

Här har man tusentals mörka smaragdflicksländor *L. macrostigma* och goda antal av många arter som sammetstrollslända *D. lefebvreii*, mindre kejsartrollslända *A. parthenope*, blå kejsartrollslända *A. imperator*, smal sjötrollslända *O. sabina*, pokalflickslända *E. lindenii*, större ängstrollslända *S. striolatum*, vandrande ängstrollslända *S. fonscolombii* och karmintrollslända *C. erythraea*. Mindre individrika var bredbandad rökslända *B. fuscopalliata*, mindre kustflickslända *I. pumilio* och bred trollslända *L. depressa*.

Denizkent

När man kör från Tasucu eller väg 400 mot Akgöl (Göksudeltats huvudattraktion och medelpunkt) kommer man vare sig man vill det eller ej in i byn Denizkent. Det är vad vi förstår det främst säsongsböende här, men det finns mindre affärer, fik och kanske till och med någon restaurang. Byn ligger i nordvästra kanten av Akgöl och dess våtmarker och byggs ständigt på. Detta är ytterst olyckligt då dessa våtmarker troligen varit helt magnifika. Så som det är nu naggas de ständigt i kanten och snart lär husen ligga kant i kant med sjön. Mitt bland husen och längs byns östra utkanter finns det fortsatt, för trollsländor, mycket fina miljöer. Strosa runt eller kör en sväng tills det ser bra ut och gör strandhugg där. Flera olika, kortare besök rekommenderas. Det är helt öppet här och det blir snabbt väldigt varmt, så kom gärna på förmiddagen.

Det första som brukar möta en, vid den tiden på året, är 1000- eller rent av 10 000-tals mörka smaragdflicksländor *L. macrostigma*. Prasset av deras vingar är magnifikt, och vet man dessutom hur sällsynt och lokalt arten förekommer förstår man att detta är något alldeles speciellt. Andra arter här är pontisk trollslända *L. pontica*, sammetstrollslända *D. lefebvrii*, violett obelisk *T. annulata*, både karmintrollslända *C. erythraea* och orientalisk karmintrollslända *C. servilia* (vilket är mycket pedagogiskt för den som orkar), vandrande ängstrollslända *S. fonscolombii*, större ängstrollslända *S. striolatum*, mindre kejsartrollslända *A. parthenope*, blå kejsartrollslända *A. imperator*, smal sjötrollslända *O. sabina* och massor av större kustflickslända *I. elegans*. Säkert finns här andra arter vid andra tider på året, samtidigt torkar nog många av de grunda våtmarkerna helt ut under sommaren.

För den fågelintresserade kan man spana efter kaveldunsångare, blåkråka, härfågel, kohäger, citronärla, smyrnakungsfiskare, gråfiskare, svartpannad törnskata med mera som vi såg under våra besök här. Många av dessa är förstås sträckare.

Limonlu

Detta är en fin lokal för främst rinnande-vatten-arter som man nog kan lägga både mycket tid och flera besök på. Det är en mycket praktiskt lokal att ta sig till då den ligger längs vägen mellan Adana och Silifke, det vill säga den väg ni måste åka på för att ta er till Göksudeltat från Adana. För att tala klarspråk för den som inte varit där eller kan geografin, så är det Adana man bäst flyger till för att uppleva sydöstra Turkiet och Göksudeltat är en av Medelhavets bästa fågellokaler. Med andra ord passerar man med väldigt stor sannolikhet byn Limonlu, som ligger längs väg 400.

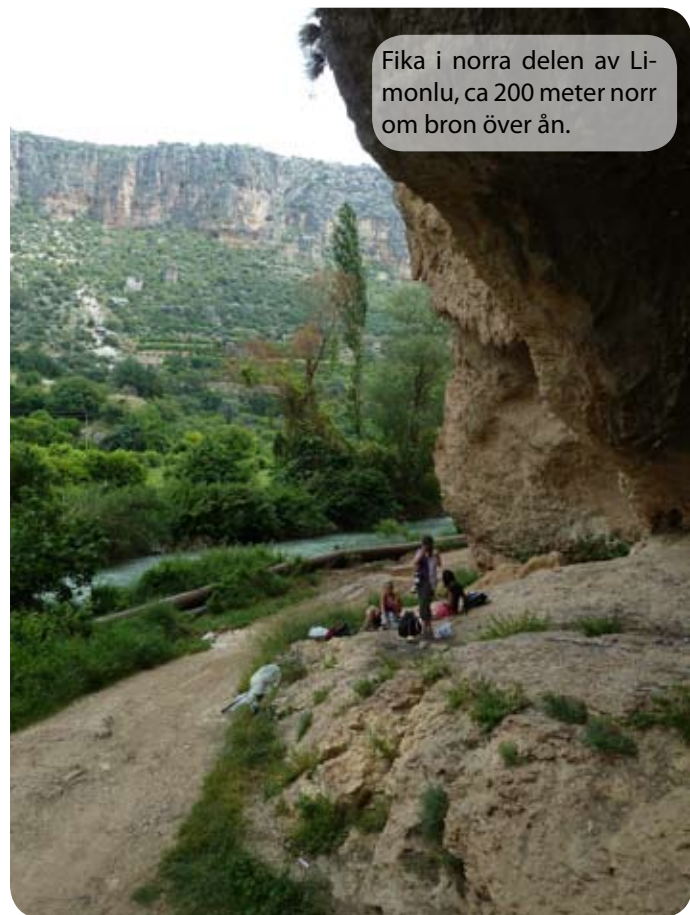
I byn tar man av åt nordväst (åt höger från Adana sett) i den enda korsning i byn som är en korsning

att tala om, det vill säga den enda med ljus. Följ vägen och sikta in er på de skyltar som visar vägen till "Picknick". Börjar det gå uppför berget har ni kört fel, vänd då och leta upp nämnda skyltar. Följ vägen i någon enstaka kilometer. Efter en stund rinner ån längs vägen och man kör in i en stor och djup ravin. Floden är kanaliserad och ser trist ut första biten, men efter "picknickstället" blir det bättre.

Det är inte helt enkelt att parkera då det är smalt och nära branterna, så kör vidare till du når ett stort inhägnat område på höger sida. Här finns det lite plats att stå. Parkera här och gå tillbaks längs vägen mot vattendraget. Här kommer man åt ån på flera ställen och kan också gå över densamma på en hemmagjord bro. I detta område, det vill säga längs vattendraget och i fruktodlingarna på andra sidan, finns bland annat epålettsjötrollslända *O. chrysostigma*, blåpannad sjötrollslända *O. brunneum*, mindre sjötrollslända *O. coerulescens*, större sjötrollslända *O. cancellatum*, smal sjötrollslända *O. sabina*, blåbandad jungfruslända *C. splendens intermedia*, levantklubbsslända *G. davidi* och vit flodflickslända *P. dealbata*.

Även fågel av intresse noterades, som blåtrast vid bo, alpseglare, levantbulbyl, dvärgrördrom, men största pulshöjaren var ett argt vildsvin.

När ni är nöjda här kör ni vidare. Passera över en bro, parkera där det är möjligt. Gå tillbaka över bron och in till höger på en grusväg som går mellan ån och branten. Efter några hundra meter öppnar sig landskapet kring vattendraget och bildar en bredare, öp-

pen sträcka med översvämningsmarker och revlar. Vi var lite tidiga men senare på säsongen är här antagligen bra för flera arter flodtrollsländor (*Onychogomphus*, *Gomphus*). Nu fick vi nöja oss med fantastiska obsar av spetsfläckad florvinge *E. fatime*, karminobelisk *T. arteriosa*, smal sjötrollslända *O. sabina* och vit flodflickslända *P. dealbata*.

På fågelfronten gladde balkanhök, smyrnakungsfiskare, klippnötväcka, alpseglare, pilgrimsfalk, levantbulbyl och dvärgrördrom. Efter att vi spenderat lite tid här, och var på väg att även kolla av andra sidan floden, kom ett oväder in så vi flydde och ställde kosan åt annat håll. Nästa gång vi kommer till Turkiet är Limonlu ett av ställena vi först skriver upp på "ska-besöka-listan". Även längre uppströms såg det mycket fint ut.

Ibiswadin, Birecik

Platsen utgörs av en uttorkad floddal (s k wadi) som mynnar ut alldeles intill ibiscentrat. Wadin utgör ett av de mest besökta målen för skådare vilket gör att det finns detaljerade beskrivningar i ett otal reserapporter. Det är då fokus på fåglar och endast undantagsvis nämns wadins förträfflighet som sländlokal. Vi kan tänka oss att det vissa år inte finns något vatten alls, men detta vet man inte förrän man varit där. Eftersom det bara är att följa wadin finns det inget att ta fel på: bara gå i huvudwadin (det finns flera mindre "avtagsvägar") tills vattnet bildar en bäck och det på sina håll börjar komma vegetation i vattnet. Följ det så långt det känns lönt, vi gjorde det tills det blev nästan vass men inget vatten. Bitvis försvinner nästan vattnet eller bildar mindre vattensamlingar istället för en bäck.

Vanliga i hela wadin, även där det inte är något vatten, är orientalisk karmintrollslända *C. servilia*, violett obelisk *T. annulata* och bredbandad rökslända *B. fuscipalliat*a. Vit- och pudrad flodflickslända *P. dealbata* &

P. kervillei samt blåbandad jungfruslända *C. splendens intermedia* hittas fåtaligt där det finns vegetation i och längs bäcken. Mindre kejsartrollslända *A. parthenope* jagar på sina håll. Där det finns lite mer vegetation och närmast kärliknande förhållande hittas större ängstrollslända *S. striolatum*, större kustflickslända *I. elegans* såväl som oasflickslända *I. fountanieae*. Vanliga i hela wadin nära vatten är epålettsjötrollslända *O. chrysostigma* och dvärgsjötrollslända *O. taeniolatum*.

Observerade arter

Trollsländor

Svenska namn enligt liggande förslag hos Kommittén för svenska djurnamn. En del kan komma att ändras innan de antas officiellt. Antalet observationsdagar inom parentes.

Blåbandad jungfruslända *Calopteryx splendens intermedia* (4) 10-15 ex Limonlu 14/5. 5 honor ibiswadin 16/5. 1 hona ibiswadin 17/5. 1 hane längs Eufrat S Birecik 17/5. 1 hane, 1 hona Sakarcalik 18/5.

Spetsfläckad florvinge *Epallage fatima* (1) 1 hane och 4 honor Limonlu 14/5.

Vandrande smaragdflickslända *Lestes barbarus* (1) 1 hane i mycket liten, uttorkad sänka längs "vägen" ut mot södra tornet, Akgöl 13/5.

Mörk smaragdflickslända *Lestes macrostigma* (3) 1000-tals i Denizkent 10/5. 1000-tals efemära pölar längs vägen en bit från Akgöl 11/5 och minst 500 samma plats 13/5.

Större kustflickslända *Ischnura elegans* (9) Mycket allmän i alla lämpliga miljöer, troligtvis den mest sedda arten totalt sett. Möjligen såg vi fler mörka

Hane av vit flodflickslända
Platycnemis dealbata,
Ibiswadin Birecik.

smaragdflicksländor men det är i så fall endast för att de är så otroligt numerära där de finns. I övrigt är större kustflickslända klart vanligast. Vilka underarter vi såg är inte utrett än, massor med bilder togs eftersom det finns fler *Ischnura*-arter som är möjliga, variationen är mycket stor och flera underarter eller former av *elegans* förekommer i Turkiet. Det är inte omöjligt att vi även sett *Ischnura intermedia* då en del sländor i öst uppvisade karaktärer för detta. Men om det är variation hos *elegans* eller om det är *intermedia* återstår att se vid detaljstudier av bilder och hjälp. Det finns en del bra tips och artiklar att läsa in sig på med gott om bra karaktärer etc som saknas i Dijkstra, där *I. intermedia* helt saknas för övrigt.

Oasflickslända *Ischnura fountanieae* (3) 1 hona nära södra tornet Akgöl 11/5. Enstaka i ibiswadin 16/5. Allmän vid norra grustagen Birecik 16/5 och sedd på samma platser dagen därpå. Observationen vid Akgöl kan utgöra det västligaste fyndet hittills.

Persisk lyrflickslända *Coenagrion syriacum* (1) 1 hane Orhaniye 18/5. Arten är inte vanlig men troligen hade vi sett fler om vi spenderat mer tid i liknande biotoper. Det får bli på nästa resa då området kring Orhaniye ska gås över grundligt.

Mindre rödögonflickslända *Erythromma viridulum* (2) 20-30 Orhaniye 18/5. 5 ex på två platser längs Ceyhan 19/5.

Pokalflickslända *Erythromma lindenii* (3) 1 hane Denizkent 10/5. Minst 50 under dagen kring Akgöl 11/5. Allmän kring Akgöl 13/5.

Vit flodflickslända *Platycnemis dealbata* (6) 100-tals norra tornet Akgöl 13/5. 50 ex Limonlu 14/5. 5 hannar i ibiswadin 16/5. 1 hona längs Eufrat S Birecik 17/5. 3 hannar ibiswadin 17/5. 5 ex Orhaniye 18/5. 30 ex på tre stopp längs Ceyhan 19/5.

Pudrad flodflickslända *Platycnemis kervillei* (2) 1 hane i ibiswadin 16-17/5.

Kilfläckslända *Aeshna isocles* (2) 1 hona i en av pölarna intill vägen närmast södra fågeltornet, Akgöl 11/5. 1 ex norra tornet, Akgöl 13/5.

Blå kejsartrollslända *Anax imperator* (4) 3 Denizkent 10/5. 5-10 under dagen runt Akgöl 11/5. 2 ex efemära pölarna Akgöl 13/5. 2-3 ex i diken längs vägen 13/5. 2 hannar norra tornet Akgöl 13/5. 1 hane Orhaniye 18/5.

Mindre kejsartrollslända *Anax parthenope* (5) Minst tre under dagen runt Akgöl 11/5. 1 hane norra tornet Akgöl 13/5. 2 hannar, 1 hona efemära pölarna 13/5. Minst ytterligare fem under dagen runt Akgöl 13/5. 2-3 i ibiswadin 16/5. 2-3 i norra grustaget 16/5. Minst fem under dagen kring Birecik 17/5. 5-6 ex längs Ceyhan 19/5.

Brun kejsartrollslända *Anax ephippiger* (2) 1 hona östra sidan av Akgöl 11/5. 1 ung hane nära södra få-

geltornet, Akgöl 13/5.

Levantklubbslända *Gomphus davidi* (1) 1 hona Limonlu 14/5 var tillsammans med nästa art de enda flodtrollsländor vi såg under resan, trots fina biotoper. Alla var dock tenerala så troligen var vi bara lite tidigt ute.

Orientalisk klaffslända *Paragomphus lineatus* (1) 3 tenerala hannar norra grustagen Birecik 16/5.

Bred trollslända *Libellula depressa* (1) En slända som med största sannolikhet var denna art sågs blott flyktigt längs Ceyhan 19/5.

Pontisk trollslända *Libellula pontica* (3) 5-10 ex Denizkent 10/5. 1 ung hane, 1 hane norra tornet Akgöl 13/5. 1 ung hane Toprakkalle 15/5.

Större sjötrollslända *Orthetrum cancellatum* (2) 1 hane Akgöl 11/5. 1 hona Limonlu 14/5.

Mindre sjötrollslända *Orthetrum coerulescens* (1) 10 ex Limonlu 14/5 (mest hannar).

Blåpannad sjötrollslända *Orthetrum brunneum* (1) 4 honfärgade Limonlu 14/5.

Epålettsjötrollslända *Orthetrum chrysostigma* (3) 1 hona Limonlu 14/5. 10-25 ex i ibiswadin 16-17/5.

Dvärgsjötrollslända *Orthetrum taeniolatum* (2) 15-20 ex ibiswadin 16/5, 5 ex samma plats dagen efter.

Könsmogen hane av bredbandad rökslända *Brachythemis fuscipalliata* visar varför den föreslås få det namnet.

Smal sjötrollslända *Orthetrum sabina* (7) En av de vanligaste arterna, sedd nästan varje dag, längs kusten ofta vid varje stopp, säkert över 20 ex/dag. Inåt land mer fåtalig med 3-5/dag kring Birecik.

Vandrande ängstrollslända *Sympetrum fonscolombii* (3) 5-10 Denizkent 10/5. 5 ex efemära pölna Akgöl 11/5. 25 ex under dagen kring Akgöl 13/5.

Större ängstrollslända *Sympetrum striolatum* (4) 20 ex Denizkent 10/5. 1 ex vid pöl längs vägen Akgöl 11/5. 2 honfärgade Toprakkale 15/5. 4 tenerala ibiswadin 17/5.

Karmintrollslända *Crocothemis erythraea* och **orientalisk karmintrollslända** *Crocothemis servilia* (7) Båda dessa arter sågs vid flera tillfällen men då de är i stort sett omöjliga att skilja åt utan att se tenerala individer lämnade vi dem oftast obestämde. Om vi detaljstuderar bilder kan vi nog säkerställa många observationer av de respektive arterna, men intrycket vi fick var att båda arterna fanns i Göksudeltat och troligen också på Cukorovaslätten. Där emellan, och på andra lokaler längre från kusten, föreföll karmintrollslända vara den enda av dem som förekom. Kring Birecik kändes däremot de flesta som orientalisk istället. Det finns en del tips att skilja dem åt som inte nämns i Dijkstra, där t ex vare sig hona eller utfärgad hane illustreras. Form och beteende skiljer sig något åt, annars är det främst tenerala individer som går att särskilja i fält. Kontakta gärna Magnus om du vill ha tips på karaktärer för att skilja dem åt.

Violett obelisk *Trithemis annulata* (8) Sedd nästan alla dagar med 5-15 ex, endast frånvarande i bergen och

längs strömmande vatten som vid Limonlu.

Karminobelisk *Trithemis arteriosa* (1) 1 hane Limonlu 14/5.

Bredbandad rökslända *Brachythemis fuscopalliata* (5) 1 hona längs vägen intill Akgöl 11/5. 1 ung hane samma plats 13/5. 2 honor, 1 teneral hane, 2 hannar norra grustagen Birecik 16/5. 2 honor ibiswadin 17/5. 1 honfärgad längs floden S Birecik 17/5. 10-15 ex längs Ceyhan 19/5.

Sammetstrollslända *Diplacodes lefebvrii* (4) 1 hona, 1 ex Denizkent 10/5. Minst 30 ex under dagen kring Akgöl 11/5. 2 ex nära södra tornet, Akgöl 13/5. Minst 20 efemära pölna 13/5. 2 tenerala honor längs Eufrat S Birecik 17/5.

Vimpeltrollslända *Selysiothemis nigra* (1) 1 teneral hane och 1 teneral hona mellan tornet och de efemära pölna, Akgöl 13/5.

Fåglar

Vi förde inte jättenoga anteckningar om exakta antal och lokaler så vi listar endast arterna och kommenterar endast där vi finner det adekvat.

Rostand – endast Göksudeltat.

Gräsand.

Årta – endast S Birecik.

Rödhuvas dykand – Göksudeltat och S Birecik.

Vitögd dykand – endast S Birecik.

Svart frankolin – Göksudeltat och de norra grustagen, Birecik.

Visselhöna – endast i ibiswadin.

Smådopping – S Birecik och Sakarcalık.

Skäggdopping – Göksudeltat och S Birecik.

Toppskarv – 2 olika ex två dagar i rad i havet utanför Lades Motel i Taşucu.

Dvärgskarv – mycket vanlig kring Birecik.

Dvärgrördrom – 10-15 ex sedda, spridda.

Natthäger – mycket vanlig kring Birecik, enstaka ex på andra lokaler.

Kohäger – enstaka ex, spridda.

Rallhäger – sedd nästan daligen i små antal.

Silkeshäger – enstaka, spridda.

Ägretthäger – några få kring Akgöl.

Gråhäger – ca tio ex totalt.

Purpurhäger – liksom under förra resan den troligen vanligaste hägern totalt sett, med undantag för området kring Birecik där natthäger sågs i störst antal.

Vit stork – något ex nästan varje dag nära kusten

samt ca 50 på sträck.

Bronsibis – endast S Birecik.

Eremitibis – ses "överallt" kring Birecik.

Skedstork – endast Göksudeltat.

Större flamingo – 3 ex Paradeniz, precis som 2011, samt över 1 200 ex Tuzla Gölü.

Smutsgam – 1 ex Uzuncaburc.

Mindre skrikörn – 4 ex Toprakkalle.

Ormörn – 3-5 ex.

Dvärgörn – 1 mörk form Toprakkalle.

Brun kärrhök – flera ex sedda men inte vanlig.

Stäpphök – en hona sågs två dagar nära Akgöl.

Örnvråk – endast Durnalik.

Ormvråk – ca 10 ex.

Bivråk – Toprakkalle, Durnalik.

Balkanhök – 1 ex Limonlu, 1 ex Toprakkalle.

Tornfalk – sedd nästan dagligen.

Rödfalk – 1 hane Kurtulus.

Pilgrimsfalk – 1 ex Limonlu.

Rörhöna – flera lokaler.

Sothöna – flera lokaler.

Styltlöpare – endast S Birecik och Tuzla Gölü.

Rödvingad vadarsvala – 1 ex Paradeniz och ett 20-tal på fält längs Ceyhanfloden ganska nära Yenimurat.

Större strandpipare – endast vid kusten.

Mindre strandpipare – flera lokaler.

Svartbent strandpipare – Göksudeltat och Tuzla Gölü.

Sporrvipa – Göksudeltat, Birecik, Cukorovaslätten och Orhaniye.

Spovsnäppa – Paradeniz och Tuzla Gölü.

Småsnäppa – Paradeniz och Tuzla Gölü.

Rödspov – Paradeniz och Tuzla Gölü.

Enkelbeckasin – några få kring Akgöl.

Rödbena – fåtalig.

Drillsnäppa – endast Birecik.

Grönben – klart vanligaste tringan, säkert sedd på nästan tio platser och ofta i ganska goda antal.

Brushane – flera platser.

Minervauuggla sågs på många platser, den här vid de norra grustagen i Birecik.

Skrattmås – några ex sedda i Göksudeltat.

Långnäbbad mås – några ex sedda i Göksudeltat, en stor flock Birecik.

Fiskmås – 1 ad Tuzla Gölü.

Svarthuvad mås – 1 ad Tuzla Gölü.

Medelhavstrut – observerad varje dag längs eller nära kusten samt längs eller nära större floder. Vi kollade aldrig av dem särskilt noga, men tyckte vi ibland hörde avvikande läten. Kan därför inte utesluta att det rörde sig om flera arter.

Rödnäbbad strut – 2 ex i havet utanför Lades motell i Tasucu.

Fisktärna – endast Göksudeltat och Tuzla Gölü.

Småtärna – endast Göksudeltat och Tuzla Gölü.

Kentsk tärna – endast Göksudeltat och Tuzla Gölü.

Sandtärna – enstaka ex sedda vid Göksudeltat.

Skräntärna – endast Tuzla Gölü.

Svarttärna – endast Göksudeltat och Tuzla Gölü.

Skäggtärna – endast Göksudeltat och Tuzla Gölü.

Klippduva/Tamduva – tamduvor sågs i skiftande antal.

Ringduva – endast Birecik.

Turkduva – allmän.

Turturduva – sedd de flesta dagar, ofta i småflockar på 3-10 ex.

Palmduva – vanlig i bebyggelse.

Gök – 1 ropande i ibiswadin.

Minervauggla – minst 7 ex.

Blek dvärguv – 1 ex på dagkvist på "uvcaféet" Gülhanes.

Tornseglare – allmän.

Blek tornseglare – sågs endast en gång, men vi tittade inte så noga på seglarna.

Dvärgörddrom, Göksu. Blek dvärguv, Gülhanes. Sporrvipa, Paradeniz. Smyrnakungsfiskare, Ceyhan. Bronsibis, Eufrat.

Alpseglare – sedd flera dagar.

Stubbstjärtseglare – endast Toprakkalle och vid källan alldeles söder om ibiscentrat i Birecik.

Härfågel – en handfull ex, spridda.

Kungsfiskare – sedd på flera lokaler.

Smyrnakungsfiskare – 1-2 ex Limonlu, över 20 ex längs Ceyhanfloden.

Gråfiskare – flera platser i Birecik, några längs Ceyhanfloden och 2 vid Sakarcalık.

Biätare – sedd varje dag.

Blåkråka – sedd nästan varje dag.

Balkanspett – mest i bergen, även häckning, men enstaka ex nästan varje dag men inte nära kusten.

Tofslärka – "överallt".

Korttållärka – enstaka ex i lämplig biotop.

Kalanderlärka – Akgöl och S Halfeti.

Klippsvala – endast sedd längs vägen V Adana.

Backsvala – lokalt allmän.

Rostgumpsvala – lokalt tämligen allmän.

Ladusvala – allmän.

Hussvala – allmän.

Rödstrupig piplärka – 1 ex Tuzla Gölü.

Fältpiplärka – något ex SV Akgöl.

Sädesärta – inte så vanlig, men några ex/dag.

Gulärta (feldegg) – allmän.

Sydnäktergal – 1 sj S Birecik.

Trädnektergal – sedd fem dagar.

Vitstrupig näktergal – vanlig vid Durnalık.

Stenskvätta – 2 ex.

Medelhavsstenskvätta – nog sedd varje dag.

Blåtrast – häckning vid Limonlu.

Koltrast – varje dag.

Streckad prinia – allmän i lämplig biotop.

Höksångare – 1 2k hane vid Adanas flygplats.

Svarthätta – några ex varje dag.

Törnsångare – endast Toprakkalle.

Ärtsångare – endast Durnalik. Kändes brunare, är oklar över rastillhörigheterna.

Mästersångare – endast Durnalik.

Svarthakad sångare – flera ex Demircile.

Östlig sammethätta – endast kring Birecik.

Sävsångare – några ex i lämplig biotop.

Kaveldunsångare – 2 platser kring Akgöl, sedd tre ggr vid Norra dammarna i Birecik.

Balkanmes – flera ex kring Demircile.

Blåmes – några ex i bergen.

Talgoxe – som blåmes men även sjungande på en del platser på lägre höjd.

Svartmes – allmän i svarttall- och cypresskogarna i bergen.

Stjärtmes – småflockar/familjer kring Demircile.

Pungmes – några ex på flera ställen längs Ceyhanfloden, både söder om Adana och vid Sakarcalik.

Skäggmes – endast Akgöl.

Klippnötväcka – Demircile, Durnalik, Uzuncaburc, Limonlu.

Östlig klippnötväcka – endast Durnalik.

Svartpannad törnskata – endast två ex, båda i Göksudeltat.

Törnskata – en handfull obsar.

Vassångare – enstaka sj i lämplig biotop.

Cettisångare – enstaka sjungande i lämplig biotop.

Rörsångare – några ex i lämplig biotop.

Trastsångare – allmän varje gång vi var vid lämplig biotop.

Olivsångare – sedd på flera platser i och mellan Demircile och Uzuncaburc.

Orientsångare – 1 ex Denizkent, allmän i Durnalik.

Eksångare – nog sedd varje dag.

Lövsångare – 1 sj Gülhanes och 1 sj Durnalik.

Grå flugsnappare – en handfull obsar.

Rödhuudad törnskata – sedd fem dagar men inte talrikt.

Masktörnskata – vanligaste törnskatan.

Levantbulbyl – några varje dag, vanligare österut, på Cukorovasläppen 100-tals i fruktodlingar.

Irakskriktrast – enstaka ex samt familj, Norra dammarna Birecik.

Skata – Endast Istanbul och Gaziantep.

Nötskrika – lokalt den vanligaste kråkfågeln.

Kaja – endast Birecik.

Korp – tämligen allmän, ofta i familjer eller småflock-

är på 3-6 ex.

Kråka – allmän men aldrig i stora antal.

Stare – endast i öst.

Rosenstare – flera flockar de sista dagarna.

Sommargylling – fem ex.

Gråsparv – allmän.

Pilfink – endast Birecik.

Spansk sparv – allmän Tuzla, troligen även Göksudeltat men vi kollade inte *passer* där.

Tamarisksparv – endast Birecik.

Stensparv – endast ibiswadin.

Gulstrupig stensparv – endast ibiswadin.

Bofink – allmän i bergen, färre annars.

Hämpling – endast Akgöl.

Steglits – tämligen allmän.

Grönfink – lokalt tämligen allmän.

Gulhämpling – ganska få ex, men ändå inte ovanlig, främst i svarttallskogarna i bergen.

Ökenfink – norra dammarna Birecik och S Halfeti.

Ortolansparv – endast Durnalik.

Rostsparv – flera platser.

Gulgrå sparv – Durnalik.

Svarthuvad sparv – flera platser, inte ovanlig, särskilt sj i bergen.

Kornsparv – allmän.

Herptiler

Vanlig padda *Bufo bufo* – några enstaka ex.

Grönfläckig padda *Bufo viridis* – något enstaka ex.

Lövgroda *Hyla arborea* – allmän, ofta med tiotal ex.

Gröngroda sp, troligen *Phelophylax bedriagae* och/eller *P.*

Ett axplock av annat än fåglar och trollsländor: vacker spindel, grodan *Phelophylax bedriagae* (trol), taggsvarsagam och *Amata phegea*.

ridibundus – mycket allmän, vid varje vatten.

Kaspisk bäcksköldpadda *Mauremys rivulata* – sågs på ett flera lokaler, ofta talrikt.

Morisk landsköldpadda *Testudo graeca armeniaca* – fler än tio ex.

Taggsvarsagam *Laudakia stellio* – många agamer sågs men få tillräckligt väl för artbestämning, men några var av denna art.

"Caucasian Rock Agama" *Laudakia caucasica* – inte ovanlig i öst.

"Peloponnese Wall Lizard" *Podarcis peloponnesiaca* – allmän, klart vanligaste reptilen, om det nu är denna art?

Ormögonödla *Ophisops elegans* – inte ovanlig.

Skink sp, troligen *Trachylepis vittata* – bl a 1 ex Toprakkalle.

Mandarinskink *Eumeces schneideri* – 1 ex Ibiswadin.

Däggdjur

Östlig eller orientalisk igelkott *Erinaceus concolor* – något ex sett samt flera vägdödade.

Fälthare *Lepus europaeus* – enstaka, även vägdödade.

Guldsjaka *Canis aureus* – 1 ex vid Akgöl, på exakt samma plats som året innan.

Rödräv *Vulpes vulpes anatolica* – 1 ex Ibiswadin.

Litteratur & referenser

Billqvist, Magnus, 2011: *En rapport från resa till södra Turkiet 17-24 april 2011 med fokus på trollsländor*. Pdf: http://skane.snf.se/wp-content/uploads/rese-rapport_turkiet_2011_low.pdf.

Billqvist, Magnus, 2012: *Svenska Trollsländeguiden*. Hirschfeld Media, Malmö.

Dijkstra, K.-D. & Kalkman, Vincent, 2001: *Early Spring records of dragonflies from Southern Turkey, with special notes on Crocothemis erythraea and C. servilia*.

Dijkstra, K.-D. (ed.), 2006: *Field Guide to the Dragonflies of Britain and Europe*.

Hacet, Nurten, 2010: *Notes on flight periods and distributions of some dragonflies in Turkey*. Mun. Ent. Zool. Vol. 5, No. 1, 2010.

Kalkman, Vincent & G. J. Van Pelt, 2006: *New records of rare or uncommon dragonflies in Turkey*.

Kalkman, Vincent & G. J. Van Pelt, 2006: *The distribution and flight period of the dragonflies of Turkey*.

Kalkman, Vincent, 2006: *Key to the dragonflies of Turkey*.

Svensson, Lars, et al, 2010: *Fågelguiden*.

Wasscher, Marcel & Goudsmits, Kees, 2004: *Clues for identification of the small Orthetrum in SW Turkey*.

Vad gäller information allmänt om att resa i Turkiet så finns det ett otal guider och sidor på nätet. Inte minst finns det massor av reserapporter: titta t ex på Club 300s hemsida och de som AviFauna eller Gosney gjort.

Den senaste Lonely Planet (2011) tillförde inget nytt, den äldre versionen var faktiskt bättre. Något överraskande var det en helt annan guide som gav klart mest, och den hade dessutom köpts för 30 kr i Akademibokhandelns fyndkorg. I ärlighetens namn ska det sägas, att denna guide tar upp mycket mindre av landets yta och kan därför bre ut sig mycket mer om just det området vi reste i:

Persson, Mikael, 2004: *Turkiets stränder*. Vagabond Media AB.

Tack till Asmus Schröter, Göran Pettersson, Vincent Kalkman och Anders Blomdahl för tips på lokaler etc.

Hittar du felaktigheter eller saknar något i rapporten får du gärna höra av dig till
magnus.billqvist@gmail.com

En av de arter som var ny för oss på denna resa var spetsfläckad flörvinge *Epallage fatime*. Den ser ut som och uppträder som ett mellanling mellan flickslända och jungfruslända, och alla individer var fullständigt orödda. Utfärgade hanar sågs tyvärr endast på avstånd men något ska man ju ha kvar. Den här gynnaren fotograferades med makro utan att ha fångats innan.

